

УДК 614.4:616-082-051:002

Л.В. Крохмалюк

Рівень інформованості медичних працівників стаціонарних відділень про правила забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (за результатами соціологічного дослідження)

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, Україна

Мета – вивчити рівень інформованості медичних працівників стаціонарних відділень про правила забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Матеріали та методи. Використано соціологічний метод дослідження. За спеціально розробленою анкетною опитано 400 медичних працівників стаціонарних відділень лікарень другого рівня надання медичної допомоги, з яких 38 завідувачів відділень, 184 лікарі, 38 старших медичних сестер відділень і 140 медичних сестер. Отримані під час соціологічного дослідження результати опрацьовано з використанням статистичних методів.

Результати. Встановлено низький рівень знань у завідувачів стаціонарних відділень, лікарів та медичних сестер і достовірно вищий рівень знань у старших медичних сестер стаціонарних відділень із правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Висновки. Результати дослідження вказують на необхідність запровадження курсів тематичного удосконалення для медичних працівників із правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Ключові слова: багатопрофільна лікарня, санітарно-епідеміологічного благополуччя, забезпечення, медичні працівники, рівень знань, самооцінка.

Вступ

Санітарно-протиепідемічне благополуччя лікарні є складовою системи безпечного перебування пацієнтів у закладі охорони здоров'я та безпечних умов праці медичних працівників [2, 3].

З метою охорони здоров'я населення, забезпечення оптимальних умов перебування хворих у закладах охорони здоров'я і безпечних умов праці медичних працівників держава забезпечує дотримання належного санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму. За виконання санітарних правил покладається на керівників закладів охорони здоров'я. Вимоги санітарних правил є обов'язковими для юридичних та фізичних осіб – суб'єктів інвестиційної діяльності на території України незалежно від їх відомчого підпорядкування і форм власності [4, 5].

У забезпеченні санітарно-протиепідемічного благополуччя лікарні значну роль відіграє відповідна діяльність медичних працівників усіх рівнів [1], що залежить від рівня їх підготовки з даного питання.

Мета роботи – вивчити рівень інформованості медичних працівників стаціонарних відділень про принципи забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Матеріали та методи

За спеціально розробленою анкетною опитано 400 медичних працівників стаціонарних відділень лікарень другого рівня надання медичної допомоги, з яких 38 завідувачів відділень, 184 лікарів, 38 старших медичних

сестер відділень та 140 медичних сестер. Отримані під час соціологічного дослідження результати опрацьовані з використанням статистичних методів. При виконанні даного дослідження використано соціологічний метод дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення

На початку дослідження нами вивчено рівень самооцінки вказаними медичними працівниками знань щодо принципів забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. Отримані дані наведено в табл. 1 та 2.

Аналіз наведених в табл. 1 даних вказує на низький рівень самооцінки лікарями особистих знань із забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. Дали позитивну оцінку даних знань 40,3% завідувачів відділеннями та 37,5% лікарів.

Наведені в табл. 2 результати дослідження вказують на самий високий рівень самооцінки своїх знань із забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні старшими медичними сестрами відділень (65,8%). Медичні сестри відділень більш низько, але теж достатньо високо оцінили рівень особистих знань із забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні – 45,3%.

Далі було вивчено рівень самооцінки вказаними медичними працівниками окремих правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. Отримані дані наведено в табл. 3 та 4.

Таблиця 1
Рівень самооцінки лікарями знань із забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Завідувачі відділеннями		Лікарі	
	так	не визначився	так	не визначився
Знаю	11,4	11,4	9,2	6,5
Скоріше знаю, ніж не знаю	28,9	11,4	28,3	6,5
Скоріше не знаю, ніж знаю	35,1	11,4	41,9	6,5
Не знаю	13,2	11,4	14,1	6,5

Таблиця 2
Рівень самооцінки середніми медичними працівниками знань із забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Старші медичні сестри відділень		Медичні сестри	
	так	не визначився	так	не визначився
Знаю	39,5	10,5	20,7	5,7
Скоріше знаю, ніж не знаю	26,3	10,5	22,8	5,7
Скоріше не знаю, ніж знаю	23,7	10,5	32,2	5,7
Не знаю	-	10,5	18,6	5,7

Таблиця 3
Рівень самооцінки лікарями знання окремих правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Завідувачі відділеннями			Лікарі		
	так	ні	не визначився	так	ні	не визначився
Правила використання деззасобів під час прибирання приміщень різного призначення	15,8	78,9	5,3	11,3	87,1	1,6
Правила санітарного прибирання приміщень різного призначення	15,8	78,9	5,3	11,3	87,1	1,6
Методологія стандартизації на рівні лікарні лікарських і сестринських маніпуляцій	71,1	28,9	-	18,4	78,9	2,7
Правила обробки та стерилізації інструментарію	15,8	84,2	-	32,9	65,5	1,6
Вимоги до контролю та особистими продуктами харчування пацієнтів і умов для їх зберігання і вживання	28,9	71,1	-	9,2	89,2	1,6
Правила профілактики професійного інфікування ВІЛ та парентеральних гепатитів	94,7	5,3	-	92,9	7,1	-
Правила знешкодження та утилізації біоматеріалів	15,8	76,3	7,9	11,3	86,0	2,7
Основи лікувально-охоронного режиму	73,9	18,2	7,9	52,9	45,5	1,6

Аналіз наведених у табл. 3 результатів дослідження вказує на те, що як завідувачі відділеннями так і лікарі достатньо низько оцінили рівень особистих знань із окремих напрямків забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. При цьому найвище вони оцінили знання правил профілактики професійного інфікування ВІЛ і парентеральних гепатитів – відповідно 94,7% та 92,9%.

Завідувачі відділеннями низько оцінили рівень особистих знань із правил використання деззасобів під час прибирання приміщень різного призначення, правил

санітарного прибирання приміщень різного призначення, правил обробки та стерилізації інструментарію, правил знешкодження та утилізації біоматеріалів (по 15,8%).

Лікарі низько оцінили рівень особистих знань із вимог до контролю та особистими продуктами харчування пацієнтів і умов для їх зберігання і вживання (9,2%), правил використання деззасобів під час прибирання приміщень різного призначення, правил санітарного прибирання приміщень різного призначення, правил знешкодження та утилізації біоматеріалів (по 11,3%).

Аналіз наведених у табл. 4 даних та їх порівняння з даними, наведеними в табл. 3, вказує на більш високий рівень знань із окремих напрямків забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні у старших медичних сестер

стаціонарних відділень та медичних сестер, ніж рівень відповідних знань у завідувачів відділеннями та в лікарів. При цьому найвищий рівень знань мають старші медичні сестри стаціонарних відділень.

Таблиця 4

Рівень самооцінки середніми медичними працівниками знання окремих правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Старші медсестри			Медсестри		
	так	ні	не визначився	так	ні	не визначився
Правила використання деззасобів під час прибирання приміщень різного призначення	89,5	10,5	-	45,0	55,0	-
Правила санітарного прибирання приміщень різного призначення	89,5	10,5	-	77,9	22,1	-
Методологія стандартизації на рівні лікарні лікарських і сестринських маніпуляцій	31,6	68,4	-	3,6	92,1	4,3
Правила обробки та стерилізації інструментарію	100,0	-	-	80,0	20,0	-
Вимоги до контролю та особистими продуктами харчування пацієнтів і умов для їх зберігання і вживання	89,5	10,5	-	59,3	40,7	-
Правила профілактики професійного інфікування ВІЛ та парентеральних гепатитів	92,1	7,9	-	72,8	25,8	1,4
Правила знешкодження та утилізації біоматеріалів	89,5	10,5	-	65,0	31,4	3,6
Основи лікувально-охоронного режиму	94,7	5,3	-	63,6	36,4	-

Наступним кроком дослідження було дослідження питань вивчення питань принципів забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні під час проходження курсів підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти. Отримані дані наведено в табл. 5 та 6.

За наведеними в табл. 5 даними видно, що ні завідувачі відділеннями, ні лікарі під час проходження курсів підвищення кваліфікації комплексно не вивчали принципи забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. Фрагментарно вказані питання вивчали 57,9% завідувачів відділень та

40,2% лікарів. 36,8% завідувачів відділень та 51,6% лікарів під час проходження курсів підвищення кваліфікації дані питання взагалі не вивчали.

Аналіз даних, наведених у табл. 6 вказує на те, що середні медичні працівники під час проходження курсів підвищення кваліфікації комплексно не вивчали принципи забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні. І тільки 50,0% старших медичних сестер відділень та 48,6% медичних сестер стаціонарних відділень вивчали вказані питання фрагментарно.

Таблиця 5

Вивчення лікарями під час проходження курсів підвищення кваліфікації правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Завідувачі відділеннями		Лікарі	
	так	не визначився	так	не визначився
Вивчали комплексно	-	5,3	-	8,2
Вивчали фрагментарно	57,9	5,3	40,2	8,2
Не вивчали	36,8	5,3	51,6	8,2

Таблиця 6

Вивчення середніми медичними працівниками під час проходження курсів підвищення кваліфікації правил забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні (%)

Показник	Старші медичні сестри відділень		Медичні сестри	
	так	не визначився	так	не визначився
Вивчали комплексно	-	13,2	-	12,1
Вивчали фрагментарно	50,0	13,2	48,6	12,1
Не вивчали	36,8	13,2	39,3	12,1

Висновки

Встановлено низький рівень знань у завідувачів стаціонарних відділень, лікарів та медичних сестер і достовірно вищий рівень знань у старших медичних сестер стаціонарних відділень із правил забезпечення

санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні.

Література

1. Крохмалюк Л. В. Методичні підходи до забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатопрофільної лікарні / Л. В. Крохмалюк // Україна. Здоров'я нації. – 2017. – № 1 (42). – С. 111–114.
2. *Поняття* про лікувально-охоронний, санітарно-гігієнічний режими, особливості їх застосування у дитячій лікарні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studopedia.ru/11_188973_ponyattya-pro-likuvalno-ohoronniy-sanitarno-gigienichniy-rezhimi-osoblivosti-ih-zastosuvannya-u-dityachiy-likarni.html. – Назва з екрана.
3. Рукавцова О. М. Гигиена лечебных учреждений / О. М. Рукавцова, О. М. Ландина. – Київ : Здоров'я, 1988.
4. *Санітарно-протиепідемічний режим, його мета, засоби забезпечення* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referat.repetitor.ua>. – Назва з екрана.
5. *Схема контролю за состоянием санитарно-противоэпидемического режима в лечебно-профилактических учреждениях : методичні рекомендації*. – Москва, 1990.

Дата надходження рукопису до редакції: 12.04.2017 р.

Уровень информированности медицинских работников стационарных отделений о правилах обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы (по результатам социологического исследования)

Л.В. Крохмалюк

ГУ «Украинский институт стратегических исследований
Министерства здравоохранения Украины»,
г. Киев, Украина

Цель – изучить уровень информированности медицинских работников стационарных отделений о правилах обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы.

Материалы и методы. Использован социологический метод исследования. С использованием специально разработанной анкеты опрошены 400 медицинских работников стационарных отделений больниц второго уровня оказания медицинской помощи, из которых 38 заведующих отделениями, 184 врача, 38 старших медицинских сестер отделений и 140 медицинских сестер. Полученные результаты обработаны с использованием статистических методов.

Результаты. Установлен низкий уровень знаний у заведующих отделениями, врачей и медицинских сестер и достоверно более высокий уровень знаний у старших медицинских сестер стационарных отделений о правилах обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы.

Выводы. Результаты исследования указывают на необходимость внедрения курсов тематического усовершенствования для медицинских работников стационарных отделений о правилах обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы.

Ключевые слова: многопрофильная больница, санитарно-эпидемиологическое благополучие, обеспечение, медицинские работники, уровень знаний, самооценка.

The level of awareness of medical workers in inpatient departments about the rules for ensuring the sanitary and epidemiological well-being of a multi-profile hospital (based on the results of a sociological survey)

L.V. Krokhmalyuk

PE “Ukrainian Institute of Strategic Researches
MHC of Ukraine”, Kyiv, Ukraine

Purpose – to study the level of awareness of medical workers in inpatient departments about the rules for ensuring the sanitary and epidemiological well-being of a multi-profile hospital.

Materials and methods. The sociological method of research was used. Using a specially developed questionnaire, 400 medical staff of in-patient departments of second level hospitals were interviewed, of which 38 department heads, 184 doctors, 38 senior nurse departments and 140 nurses. The results obtained are processed using statistical methods.

Results. A low level of knowledge has been established among department heads, doctors and nurses and a significantly higher level of knowledge among senior nurses of inpatient departments on the rules for ensuring the sanitary and epidemiological well-being of a multidisciplinary hospital.

Conclusions. The results of the research point to the need to introduce courses of thematic improvement for medical workers in inpatient departments on the rules for ensuring the sanitary and epidemiological well-being of a multidisciplinary hospital.

Key words: multidisciplinary hospital, sanitary and epidemic well-being, provision, medical workers, level of knowledge, self-esteem.

Відомості про автора

Крохмалюк Любомир Валерійович – пошукувач ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.